

OČNÍ VADY U ŠKOLÁKŮ

Nadaný osmák Kadlec najednou podivně chybuje v písemných úlohách. Zdá se, jako by přestával rozumět písemnému zadání. Marková začala ignorovat zápisy na tabuli a Pavelka se snaží vykroutit z hodin tělocviku. Že by puberta? Problémy v rodině? Šikana? Snad nezačali experimentovat s drogami?

Text: Daniela Kramulová

Zhoršení školního prospěchu může mít celou řadu důvodů. Na jeden z nich se ale poměrně často zapomíná, přestože jde o problém, který je mezi dětskou populací stále častější – vady zraku. Ve školním věku má nějakou oční vadu čtvrtina dětí. Některé vady jsou vrozené, jiné se projevují postupně, leckdy už v předškolním věku, a pokud se neléčí, průběžně se zhoršují.

Má-li totiž dítě problém se zrakem, ani nemusí vědět, jaké to je „vidět normálně“. Logicky si myslí, že tak jako on vidí všichni. Ani v případě postupného zhoršování zraku nemusí být dítěti jasné, o čem jde. Dlouho stačí lepší světelné podmínky, zaostřit přimhouřením očí, naklonit, přiblížit nebo oddálit hlavu, případně text či předmět, s nímž manipuluje – nebo se určitým činnostem, třeba kreslení nebo míčovým hrám, prostě vyhnout.

„Zrak je s učením úzce spojený. Děti, které mají problém s viděním nebo interetováním toho, co vidí, mívají velice často problémy s výukou. Má-li dítě problém naučit se správně číst či psát, nebo pokud dochází ke zhoršování výsledků ve školní práci, může být problém právě ve špatném vidění,“ konstatuje primář Oční kliniky VFN Pavel Diblík.

Šilhání nebo poškození zraku úrazem si všimneme poměrně snadno a šance, že rodiče začnou problém řešit, je vysoká. Podívejme se na významné zrakové vady, které mohou unikat pozornosti.

Když nevidí na tabuli: krátkozrakost

Krátkozrakost neboli myopie, tedy zhoršené vidění na dálku, se objevuje poměrně často kolem desátého roku života a může souviset s rychlým růstem. Ve škole to znamená, že žák nepřečte text na tabuli, v biologii si příliš neužije modely a nástěn-

né obrazy, které pedagog ukazuje na dálku, a pokud nemá obrazovku přímo před sebou, moc neocení ani výukové video. Nápadné je, že při pohledu do dálky žák mhouří či přivírá oči. Celkově je takové vnímání náročnější a méně komfortní, což se odrazí na ztrátě soustředění a pozornosti. Děti s neléčenou myopií nejspíš nebudou ani nadšenými návštěvníky kin a divadel a v televizi budou sledovat své oblíbené hrdiny z podezřelé blízkosti.

„Jedná se o refrakční oční vadu, při které dítě při pohledu do dálky vnímá neostřý obraz pozorovaného předmětu. Vada se většinou postupně zhoršuje, a to až do dospělosti. Okolo 20. roku věku se vývoj vady zpravidla zpomalí a dále se přibližně do 30 let mění jen nepatrně,“ vysvětlují oftalmoložky z pražského Dětského očního centra Kukátko.

U krátkozrakosti může jít jak o vadu vrozenou, tak získanou – za určitý podíl na jejím růstu v současné dětské populaci může i časté hraní počítačových her, zírání do tabletů, chytrých telefonů nebo sledování televize zblízka. „Vidění do dálky totiž stimuluje pobyt na přirozeném světle a časté zaměřování pohledu na vzdálené předměty v okolí. A to je spojeno hlavně s aktivitami, které děti provozují venku, na hřišti nebo v přírodě. Pohyb na čerstvém vzduchu tedy prospívá nejen zdraví a fyzické kondici, ale i zraku,“ dodává Lucie Vařešová, primářka Dětského očního centra Kukátko. A upozorňuje i na další paradox: krátkozraké děti čtou s knihou u obličej a píšou s norem těměř na papíře, přestože nablízko vidí dobře.

Krátkozrakost se dá velmi úspěšně řešit brýlemi nebo kontaktními čočkami. Tuhle variantu uvítají děti, které sportují, případně školáci mající obavy, že s brýlemi nebudou dostatečně „in“ (ovšem při současném hipster trendu to vůbec neplatí – výrazné obroučky nadšeně nosí i ti, kteří v nich mají vsazené jen obyčejné nedioptrické sklo).